JOCURI

IN POARTA

(30 puncte)

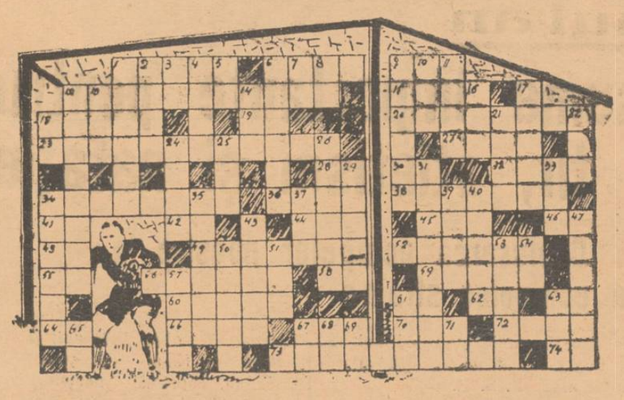

ORIZONTAL:

1) Apără poarta României şi aruncă cu praştia în Goliat; 6) Înaintaş la Rapid (a băgat 2 goaluri în tot campionatul); 9) Bodola, Covaci, Ionaşcu; 12) Apără la Venus; 15) Juventist; 18) Internaţional român; 19) Poftim; 20) Venusist; 23) Jucător din Dragomirna!; 27) Incăodată; 28) Nicolae Dobai; 30) Poezi o minge bună; 32) Gelozie; 34) Jucător la Juventus; (Şase goaluri!; 63) L-a făcut celebru pe Fănică Luca; 38) Toacă la Olympia; 41) Pentru toate cojoacele; 42) Unirea, Amefa; 44) Iau foc (Nu la călcâiel; 45) Băutura ţiganului(!); 64) Agner, Baratky; 48) Munteanu, Haralambie; 49) Ramură; 52) Echipă Vieneză; 55) Oană, Ene; 56) Înaintaş de pe Jii; 58) Campion; 29) Personaj biblic; 60) După ucenic şi înainte de lucrător; 61) Cocuban, Cornea; 62) Părţile laterale ale pântecelui; 63) Enderffy, Drăgan; 64) Literă slavonă; 66) E Nea Nae!; 67) Bagă goaluri, jucând la AMEFA: 70) Strigătul colindătorilor; 72) Goal făcut corect; 73) Joacă la Venus; 74) Veşnic femeea.

VERTICAL:

1) A fost să bage goaluri turcilor; 2) La revedere „purtujur"!) 3) Particulă pentru viitor; 4) A geme înăbuşit; 5) DH; 6) Campion-măgar; 7) Unirea, Crişana; 8) Pron.; 9) Humis al II-lea!; 10) Echipă orădeană; 11) Inscripţia depe Crucea lui Iisus; 12) Tizul dela Unirea Tricolor; 13) Dobai, fără cap şi fără picioare; 14) Vine pe la gene, jucând football; 16) Prefect turc; 17) Jucător şi animator juventist; 18) Drăgan, Dragomirescu; 21) Jucător, căruia îi place mult orzul!; 22) D. Mărăscu; 24) Prenumele lui Constantinescu, portarul; 25) Nu e bun; 26) Echipa lui Cârjan; 29) . . . . . 31) Asta joacă, făcând jocuri; 33) A pune mâna (furt); 34) Celebru portar spaniol; 35) Footballist în cârjel! (Doamne fereşte); 37) Fluviu în Franţa; 39) Boxeur; 40) Căpetenii arabe; 43) Echipa lui Cucula; 47) Internaţional român; 50) Maşină de scris; 51) Unirea, Amefa, Ayr; 53) Nume de cal; 54) Douăsprezece ori treizeci de zile; 57) Pronume; 61) Animal; 63) Venusist palindromic; 65) Îmbrăcăminte din zale; 67) Notă; 68) Secolul Evei; 69) Brandaburg, Rădulescu; 71) Ciolan.

MIRCEA IORDACHE

Joc în pătrat

(10 puncte)

de VARAJ

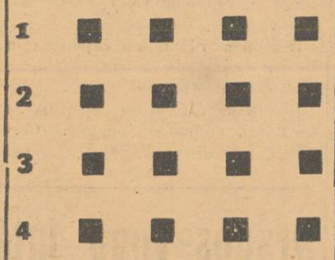

1) Fost internaţional român de football a jucat şi la Montevideo.
2) Jucător la F. C. Rapid.
3) Ora.
4) Faimos internaţional italian.
Vertical la fel.

Duminică 16 Ianuarie c. are loc, în redacţia «Gazetei Sporturilor», tragerea premiilor oferite deslegătorilor concursului nostru precedent. Deslegătorii sunt rugaţi a lua parte la tragere.

SKI

Buletinul meteorologic sportiv

Aurora Banatului: Grosimea stratului de zăpadă 16 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 5 grade; zăpadă întărită nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 1 km.

Bucegi Casa Babele (2206 m.) Admir: Observaţiile cursului de ski ai studentelor A. N. E. F. Grosimea stratului de zăpadă 90 cm.; cerul parţial acoperit; temperatura minus 8 grade; moină; nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 4 km.

Buşteni: Grosimea stratului de zăpad ă22 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 2 grade; zăpadă întărită bună pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

C. Lung Muscel: Grosimea stratului de zăpadă 3 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 1 grad; zăpadă udă nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 1 km.

Lacu-Roşu (Gheorghieni): Punctul de observaţie în curtea biroului de informaţii O. N. T. Grosimea stratului de zăpadă 20 cm.; cerul complet acoeprit; temperatura minus 2 grade; zăpadă întărită bună pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

Muntele mic (1806 m.) Caransebeş: Grosimea stratului de zăpadă 64 cm.; ninge liniştit; temperatura minus 4 grade; zăpadă prăfuită; favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 500 m.

Paltinis: Grosimea stratului de zăpadă 25 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 1 grad; zăpadă favorabilă pentru ski dar nefavorabilă pentru ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

Poiana Braşov (1000 m.): Grosime astratului de zăpadă 35 cm.; cerul complet acoperit; temperatura 0 grade; zăpadă prăfuită favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 20 km.

Cristianul Mare Postăvarul (1804 m.): Grosimea stratului de zăpadă 95 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 4 grade; zăpadă prăfuită favorabilă pentru ski şi ascensiuni vizibilitatea 4 km.

Predeal: Grosimea stratului de zăpadă 30 cm.; cerul complet acoperit; temperatura minus 4 grade; zăpadă prăfuită favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 10 cm.

Sibiu: Grosimea stratului de zăpadă 3 cm.; cerul parţial acoperit; temperatura minus 1 grad; zăpadă cu crustă întărită; nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 1 km.

Sinaia: Grosimea stratului de zăpadă 18 cm.; cerul complet acoperit; temperatura 0 grade; zăpadă întărită favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

Stâna de Vale (1102 m.): Punctul de observaţie Hotel excelsior; Grosimea stratului de zăpadă 40 cm.; ceruăl complet acoperit; temperatura minus 5 grade; zăpadă prăfuită; favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 200 m.

Tuşnad: Grosimea stratului de zăpadă 12 cm.; cerul complet acoperit; temperatura plus 3 grade; zăpadă întărită; favorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

Vatra Dornei: Punctul de observaţie Biroul de informaţii O. N. T.: Grosimea stratului de zăpadă 15 m.; ninge liniştit; temperatura minus 3 grade; zăpadă cu crustă întărită nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 2 km.

Faget-Cluj: Grosimea stratului de zăpadă 5 cm.; cerul parţial acoperit; temperatura plus 1 grad; zăpadă cu crustă întărită; nefavorabilă pentru ski şi ascensiuni; vizibilitatea 20 km.

CONCURSUL DELA MEGEVE

La Megeve a avut loc un concurs internaţional de ski organizat de S. C. Paris, la care au participat reprezentanţi ai mai multor ţări printre cari a fost şi excampioana mondială germană Christel Crauz, care a reuşit să se claseze prima la grupa dame.

Iată rezultatele obţinute.

SLALOM

Dame

1. Cristel Crauz (Germania) 2 m., 43 s. 1/5; 2. Erna Steuri (Elveţia) 2 m. 51 s. 2/5; 3. Louban Boulaz (Elveţia) 2 m. 55 s.. 3/5.

Seniori

1. Willy Walasch (Austria 2 m., 15 s. 4/5: 2. Pfeiffer (Austria) 2 m. 16 s.; 3. Von Alleman (Elveţia) 2 m 20 s.

Juniori

1. Molitor (Elveţia) 2 m. 33 s. 4/5, 2. James Coutet (Franţa) 2 m. 34 s; 3. Nagler (Italia) 2 m. 35 s. 3/5.

Ştiri diverse

ASOCIAŢIA sportivă „Central" organizează în seara zilei de 29 Ianuarie a. c. un mare bal costumat şi anecostumat în sala „Locomotiva".

HIPISM

Handicapurile pe categorii

Intr'un număr precedent, ne-am ocupat de problema handicapurilor. Am arătat atunci că s'ar cuveni restrângerea numărului acestui gen de alergări, pentru principalul temei că prilejuesc prea multe neregularităţi.

In privinţa handicapurilor, am mai formulat un deziderat, pe care îl vom expune azi. Anume: împărţirea handicapurilor pe categorii.

La noi nu e definită noţiunea de cal de handicap. Acelaş concurent îl vedeţi înscris în welter handicapuri obicinuite, în marile handicapuri... şi chiar în alergările clasice.

De aci se ivese o serie de dificultăţi, pentru egalizatorii şanselor.

Respectarea noţiunei, în funcţie de natura alergării, nu este deseori posibilă din cauza situaţiei de fapt.

In welter handicapuri este mai uşor. Se porneşte de jos în sus; dela 45 de kilograme. Cei ce n'au căuta, forţamente obţin greutăţi imposibile.

Nu egal de uşoară este însă soluţia în handicapuri. Sacrificarea cailor mediocri a căror activitate trebue limitată la vânzări şi welter handicapuri — aduce uneori împuţinarea lotului şi compromiterea succesului spectacular. Handicapeurii sunt puşi astfel într'o poziţie ingrată.

Dar acolo unde problema se pune întreagă şi dă deplină dreptate punctului nostru de vedere, este în welter handicapurile în două reprize. In atari alergări, sunt în genere calificaţi toţi caii turfului, cu excepţia câtorva vedete.

Ce se întâmplă în fapt? Se angajează o sumă de cai, nici gând să alerge. Sunt însă înscrişi în vederea unui joc. Iată ce se întâmplă. După mecanismul impus de condiţiile alergării, handicapul se împarte în două grupe, după ce s'au făcut retragerile. La numărătoare, contează şi cei înscrişi fără intenţia de a fi alergaţi. Astfel, în prima repriză intră o serie de cai, cari nu figurează decât pe hârtie. Nu de puţine ori, am văzut repriza primă, redusă la 5—6 concurenţi, datorită acestor procedee.

Dar este altceva mai grav. Determinarea greutăţilor concurenţilor în prima repriză este în funcţie de jocul ce se face cu caii înscrişi de complezenţă. Se ştie că scara se scade cu un anumit număr de kilograme, pentru ca ultimului din scară să i se atribue 48 de kilograme. Prin retragerea sau menţinerea cailor înscrişi de complezenţă, se obţine o trupă de manevră, care determină greutatea după jocul unor anume interese.

Faptele sunt notorii. Secretariatul Jockey Clubului le cunoaşte tot atât de bine caşi noi.

Deaceia ne ridicăm împotriva sisemului şi cerem soluţii de îndreptare. După noi, mijlocul cel mai eficace este împărţirea handicapurilor pe categorii, DUPA SUMELE CAŞTIGATE DE CAI. Şi atunci nu se vor mai rătăci — intenţionat sau nu — concurenţi a căror chemare este aiurea. Se va pune capăt unei situaţii confuze şi se va uşura implicit sarcina egalizatorilor şanselor.

Acum, când programul din primăvară, pentru alergările de galop, se află în studiu, problema handicapurilor, cu toate corolarele ei, este de cea mai strictă actualitate.

Deaceia am înscris-o pe ordinea de zi, formulând un modest deziderat.

Pg.

Premiul Americei

Italienii, germanii, belgienii, se pregătesc intens

După cum am arătat, meetingul internaţional dela Vincennes, cu marea încercare Premiul Americei, a început să pasioneze în cel mai înalt grad cercurile hipice.

Pregătirile sunt în toi, în ţările europene, cari vor trimite reprezentanţi.

TABARA ITALIANA

In Italia se fac cele mai mari pregătiri. Teamul italian se anunţă formidabil şi este mai mult decât probabil să reediteze isprăvile glorioase din anul trecut.

Excelentul A. Finn aşteaptă cu încredere marile lupte dela Vincennes şi în special PREMIUL AMERICEI, pe care l-a câştigat de două ori consecutiv. In vederea alergărei acesteia — un fel de campionat european — cunoscutul antrenor pune multă nădejde în recenta importaţie americană DE SOTA şi în faimosul MUSCLETONE, care a recoltat în două rânduri victoria în premiul Americei.

Grajdul Gamlei — altă formaţie redutabilă — va trimite deasemeni câţiva trăpaşi de mare valoare, printre cari TARA, care a egalat în toamna trecută recordul european şi care a învins pe Muscletone în cele două reprize ale matchului lor.

BELGIENII

Caşi în anii precedenţi, belgienii vor alinia câţiva trăpaşi din tot ce au mai bun. Dintre caii belgienilor se distinge CALUMET CLARIFY. Este un element înzestrat cu certe calităţi. Nu este însă chemat să joace roluri de frunte.

CAMPIONUL GERMAN VITRUV

Germanii îşi vor încerca din nou şansa. Prea multe iluzii nu îşi fac. Sunt însă convinşi că VITRUV, cam pionul lor, va face figură onorabilă.

FRANCEZII

Situaţia francezilor nu e deloc trandafirie. E mai mult decât probabil că reprezentanţii lor nu vor putea rezista formidabilei coaliţii străine. In special celei italiene.

Este hotărât că azi cei mai buni trăpaşi din Europa se găsesc în Italia.

Mâine la Băneasa-Trap

I. Pr. Aman 2100 metri
(Grupa C.)

Pr. I 7500, II 1800, III 800, IV 400 lei.

Curier	2100	*Dobrescu*
Mura II	2100	0
Kaliffa	2100	0
Valona	2100	0
Olenca	2100	*Borysiac*
Voinţa	2100	*Gaidaev*
Durdulia	2100	*S. Corol*
Benito H. P.	2100	*V. A-sky*
Legionar	2100	0

II. Pr. Almos 1700 m.
(Handicap limitat)

Pr. I 7000, II 1400, III 700, IV 400 lei.

Tava	1700	*Szabo*
Pan Worthy	1700	0
Salomea	1700	0
Aventurier	1700	*Popa*
Mister	1700	*Dragotescu*
Avanti III	1700	*Dobrescu*
Bis	1720	0
Painja	1720	*Crotenco*
Spic	1720	*Gramm*
Sirenetta	1740	0
Valona	1740	*A. Bota*
Izma	1760	*Voronin*
Pinkerton	1780	0
Sonora	1800	*Zabelin*
Bruma II	1820	*Komarnisky*

III. Pr. Arpino 2100 metri
(Grupa E.)

Pr. I 9000, II 2300, III 1000, IV 700 lei.

Dorna	2100	0
Sixtus II	2100	*Gaidaev*
Pacahantos	2100	*Crotenco*
Dona Worthy	2100	0
Cupidon	2100	*Dragotescu*
Brebenea	2100	0
Gangster	2100	*V. A-sky*

IV. Pr. Apahida 1700 m.
(Cursă după performanţă)

Pr. I 7000, II 1400, III 700, IV 400 lei.

Gen. Worthy	1700	*S. Corol*
Zgomot	1700	*Gaidaev*
Busuloc	1700	*Komarnitky*
Lăcrămioara	1700	*Crotenco*
Oana	1720	*Gramm*
Spic	1720	0
Sultana	1720	*Zabelin*
Sultan II	1720	*Borysiac*
Legionar	1720	0
Mura II	1740	0
Voinţa	1760	0
Eftin	1760	*Voronin*

V. Pr. Augias 2100 metri
(Cursă după record)

Pr. I 10000 II 2500, III 1200, IV 800 lei.

Pacahantos	2100	0
Peceora	2100	0
Sorrento	2100	*Tassopol*
Uţa	2140	*Pavlic*
Talaz	2160	*Komarnitky*
Amzel	2160	0
Cupidon	2160	0
Viziru	2160	*Dragotescu*
Ieroşca II	2160	*Slobozenco*
Blondella	2180	*T. Marcu*
Flying	2200	0
Jeannine W.	2220	0
Farao	2220	0

VI. Pr. Agigea 2100 metri
(Cursă de condiţie)

Pr. I 7500, II 1800, III 800, IV 400 lei.

Zâna Worthy	2120	0
Lanţ	2140	*Ghinea*
Izma	2140	0
Voinţa	2140	0
Jreţ	2160	*V. A-sky*
Dona Worthy	2160	0
Zalud	2160	*A. Bota*
Coconaş	2180	*Drăgotescu*
Isabela	2180	*Crotenco*
Sixtus II	2180	0
Viziru	2260	0
Gangster	2260	0

VII. Pr. Armeniş 2100 metri
(Handicap limitat)

Pr. I 9000, II 2300, III 1000, IV 700 lei.

Zalud	2100	*A. Bota*
Friederike	2120	*Voronin*
Hampelmann	2120	*Popa*
Pacahantos	2120	0
Ducesa	2120	*Tassopol*
Havana	2120	*V. A-sky*
Rugina	2140	*Dragotescu*
Naverno	2140	*Cercasov*
Talaz	2160	0
Amzel	2160	*Crotenco*
Ieroşca II	2160	0
Florenţa	2180	*I. Bordei*

VIII. Pr. Almansor 1700 metri
(Handicap limitat)

Pr. I. 8000, II. 2000, III 1000, IV. 500 lei

Painja	1700	0
Sonia	1700	0
Sultan II	1700	*Borisiac*
Kalifa	1700	*Pavlic*
Pikaver	1720	*Ghinea*
Vâlcea	1720	*Szabo*
Peter Worthy	1740	0
Credinţa	1740	*Slobozenco*
Catinca	1760	*Crotenco*
Ben Hur	1760	*Tassopol*
Bruma II	1780	0
Jeleş II	1780	*Gaidaev*
Viziru	1820	0

Duminecă la Băneasa-Trap

I. Pr. Argentina 2100 metri
(Grupa D.)

Pr. I 8000, II 2500 III 1000 IV 500 lei.

Sirenetta	2100	0
Elixir	2100	0
Vâlcea	2100	*Szabo*
Peter Worthy	2100	*Gaidaev*
Zalud	2100	*A. Bota*
Brebenea	2100	0
JoppaHanover	2100	*Cercasov*

II. Pr. Anies 1700 metri
(Cursă de condiţie)

Pr. I 7500, II 1800, III 800, IV 400 lei.

Tava	1700	0
Lăcrămioara	1700	*Crotenco*
Sultana	1720	*Zabelin*
Sorvaneţ	1720	*Borisiac*
Bis	1740	0
Painja	1740	0
Curier	1740	*Dobrescu*
Credinţa	1740	0
Legionar	1740	*Slobozenco*
Catinca	1760	0
Pati Worthy	1760	*Pavlic*
Bruma II	1780	*Komarnitky*
Sixtus II	1800	*Gaidaev*
Viziru	1820	0

III. Pr. Agniţa 2100 metri
(Cursă după performanţă)

Pr. I 8000, II 2500 III 1000 IV 500 lei.

Pinkerton	2120	*Gaidaev*
Pati Worthy	2120	0
King Worthy	2120	*Ghinea*
Havana	2160	*V. A-sky*
Ninon	2180	*Cercasov*

IV. Pr. Arnulf 2100 metri
(Handicap limitat)

Pr. I 9000, II 2300, III 1000, IV 700 lei.

Busuioc	2060	*Komarnisky*
Mister	2080	0
Zgomot	2080	*Gaidaev*
Spic	2140	*Gramm*
Mura II	2160	*T. Marcu*
Kaliffa	2160	0
Mura	2160	*Szabo*
Legionar	2160	0
Olenca	2180	0
Voinţa	2180	0
Jarvis	2200	*Cercasov*
Eftin	2200	*Crainic*

V. Pr. Arion 1700 metri
(Handicap limitat)

Pr. I 10000 II 2500, III 1200, IV 800 lei.

Bunel	1660	0
Judecător	1680	
Dona Worthy	1680	*Komarnitky*
Sorvaneţ	1680	0
Pacahantos	1700	*Crotenco*
Guardian Girl	1720	*Dragotescu*
Bibi	1720	*Ghinea*
Ideal	1720	*Gaidaev*
Szelvesz	1740	*Crainic*
Katy Caid	1740	*S. Corol*
Talaz	1740	0
Amzel	1740	0
Rosalinde	1740	*Grunwald*
Dora Stroeva	1740	*Cercasob*
Prinţ	1740	0
Fama	1760	*I. Bordei*
Hanibal II	1780	*Gramm*
Osziány	1800	0
Farao	1800	*Slobozenco*

VI. Pr. Afumaţi 2100 metri
(Handicap limitat)

Pr. I 7000, II 1400, III 700, IV. 400 lei.

Salomea	2100	0
Mister	2100	0
Zgomot	2100	0
Lancia	2120	*Drăgotescu*
Avanti III	2120	*Dobrescu*
Bis	2140	0
Valona	2140	*A. Bota*
Kalifa	2160	0
Pikaver	2180	*Ghinea*
Izma	2180	*Voronin*
Olenca	2180	0
Durdulia	2180	*S. Corol*
Catinca	2220	0
Bruma II	2240	0

VII. Pr. Abdeil Toddington 2100 metri
(Cursă de condiţie)

Pr. I 10000 II 2500, III 1200, IV 800 lei.

Talaz	2140	0
Amzel	2140	0
Viziru	2140	0
Jeanninc W.	2160	*Cercasov*
Kanada	2180	*Gramm*
Antrag	2180	*Pavlic*
Ghampion	2180	*Dobrescu*
Farao	2180	0

VIII. Pr. Anina 1700 metri
(Cursă după record)

Pr. I 7500, II 1800, III 800, IV 400 lei.

Bunel	1700	0
Pikaver	1700	0
Elixir	1700	*Drăgotescu*
Vâlcea	1700	*Szabo*
Pati Worthy	1700	*Pavlic*
Catinca	1720	0
Sonora	1720	0
Jeles II	1720	0
Zalud	1720	0
Brebenea	1720	*Gaidaev*
J. Hannover	1720	0
Isabela	1740	0
Dolly Worthy	1740	*S. Corol*
Sixtus II	1740	0
Pacahantos	1740	0
Ducesa	1740	*Tassopol*
Jreţ	1740	0
Dona Worthy	1740	0
Cupidon	1760	*Drăgotescu*

Comitetul Jockey Clubului s'a întrunit aseară

S'au luat hotărâri de principiu în ce priveşte monta lui Birmah şi Son in Love

Comitetul Jockey Clubului s'a întrunit aseară. A luat parte la şedinţă marea majoritate a membrilor, minus d-nii B. Catargi şi general Moruzi, cari se află în Franţa.

Chestiunea principală, în jurul căreia s'au învârtit desbaterile, a fost aceia a montei la Birmah şi Son in love, recent importaţi.

Examinându-se situaţia, s'a constatat că nu se poate ajunge la hotărîri definitive.

S'au luat însă unele deciziuni de principiu.

NUMAR LIMITAT DE IEPE

Hotărîrea principală este aceia de a se limita numărul montelor, atât pentru Birmah, cât şi pentru Son in love. Nu s'a precizat însă numărul.

Fixarea cifrei este în funcţie de disponibilităţile herghelei Târgşor. Urmează deci să se întocmească un raport, care să precizeze câte iepe pot fi adăpostite în perioada de montă — la herghelia Jockey Clubului.

SELECŢIUNEA

Al doilea principiu de bază este să nu se accepte orice iapă. Urmează ca IEPELE INSCRISE SĂ FIE TRIATE, în funcţie de origină şi de performanţe, reţinându-se numai acelea cari au dovedit calităţi certe.

O VIITOARE ŞEDINŢA

Discuţia va fi reluată în cadrul unei noui şedinţe, care se va ţine în cursul săptămânii viitoare.

Tot atunci se va fixa şi preţul montei pentru fiecare armăsar.

In privinţa preţului, putem anticipa că marea majoritate a membrilor comitetului sunt hotărâţi să facă toate înlesnirile crescătorilor. Adică preţurile vor fi cât mai scăzute posibil.

Alergările din Franţa

Luni s'a alergat la Vincennes PREMIUL GOURNAY EN BRAY (30.000 franci). Victoria a revenit armăsarului de şase ani Kale D. 2850 (Dumontier), întrecând pe Jersey 2875 (Chyriacos), urmat de Keyd 2850 (R. Ceran Maillard) şi alţi 6 concurenţi. Cota: 29; 12, 13, 16 pentru 10.

Istoriografie

Calul în mitologie. Primele alergări. Jocurile Olympice

Intr'o serie de articole ne propunem să ne ocupăm de începuturile alergărilor de cai de scoarţa pământului.

LEGENDA

Istoricul alergărilor de cai este strâns legat de cel al umanităţii.

Dovadă peremptorie că se pomeneşte de cai în legendă.

La carul de foc al Soarelui — sunt înhămaţi patru cai de lumină: iutele Eius, îndrăcitul Phegon, fugosul Exhon şi uşorul Prois. Un cal marin Hippocampus poartă carul lui Neptun, înconjurat de Tritoni şi Sirene. Iar poeţii încalecă un cal înaripat, Pegasus, pentru a atinge culmile Parnasului.

Dar ce sunt Centaurii sau oamenii — cai ai Tesalieii? Ei sunt primii călăreţi pe cari i-a admirat omenirea.

NEPTUN ŞI CALUL

Cum s'a născut calul?

Se pretinde că Neptun a voit să facă atenienilor darul cel mai preţios. Atunci a lovit în pământ cu tridentul său şi a răsărit calul, zburând şi nechezând.

Credinţei în această legendă se datorează obiceiul barbar al sacrificiului cailor, asvârliţi în mare întru proslăvirea zeului marin. Obiceiul acesta s'a perpetuat până în epocile cele mai civilizate. Sixtus Pompeiul, a dat poruncă să se prăvălească în mare, din înălţimea stâncilor, cai şi călăreţi, jertfiţi lui Neptun, al cărui fiu se pretindea.

CAII IN LITERATURA

Marele Homer a imortalizat caii lui Eneia, ai lui Achile, ai lui Peleus, ai lui Diomede, ale căror isprăvi războinice le-a preamărit.

ARABII ŞI ORIGINA DIVINA A CALULUI

Arabii atribuie deasemenea o origină divină calului. Alah ar fi scos din undele mării, patru iepe albe, pe cari le-a fecundat vântul arzător al deşertului.

LEAGANUL CALULUI

Dacă vom coborî din legendă în realitate, datele vor fi mai puţin precise, în ce priveşte locul unde s'a născut calul.

Unii cred că fiecare ţară a avut calul său propriu şi că diferenţele, cari caracterizează feluritele varietăţi, sunt determinate de influenţa izolată a solului şi climatului coltului de pământ respectiv.

Alţii sunt de părere că leagănul calului este Asia, de unde s'a răspândit pe suprafaţa pământului, fie prin migraţiuni spontanee, fie ca urmare a importaţiunilor oamenilor.

Cea de a doua opinie pare mai aproape de adevăr. In acest sens pledează împrejurarea că nu era cunoscut calul în America, înainte de invaziunea spaniolă.

Domesticirea calului s'a înfăptuit în negura vremurilor. Conformaţia lui, caracterul lui, docilitatea lui, aptitudinea lui de a străbate distanţe lungi, de a purta poveri mari, s'a desăvârşit treptat.

PRIMELE ALERGARI

Alergările de cai au deasemeni o respectabilă vechime. Tesalienii ar fi primii, cari au domesticit calul; de aci legenda Centaurilor.

Elien a scris, în «Istorii variate» despre cursele de cai ale Eladei, organizate înaintea creerei Jocurilor Olympice. Angajamentele se făceau cu mult înainte, tar proprietarii erau obligaţi să-şi trimită caii cu 30 de zile înainte de epoca alergărilor, pentru a fi antrenaţi şi încercaţi în mod public.

Documentele lipsesc însă în ce priveşte această epocă înaintată.

ALERGARILE JOCURILOR OLYMPICE

Primele urme certe, ale alergărilor de cai organizate în mod regulat, le găsim în Jocurile Olympice.

La început s'au utilizat carele cu doi cai (a 25-a Olympiadă), apoi carele cu patru cai (a 33-a Olympiadă).

Aceste alergări de cai erau de trei feluri.

1. Intreceri de cai de şea, cele mai vechi, au fost reluate la a 28-a Olimpiadă şi continuate neîntrerupt până la suprimarea jocurilor.

2. Alergările de armăsari încălecaţi, rezervate exclusiv tinerilor, au fost instituite abia la a 128-a Olympiadă.

3. Alergările cu o pereche de iepe, călăreţul fiind obligat în parcurs să treacă depe un cal pe celălalt.

Caii greci nu erau potcoviţi, deşi se pomeneşte de potcoave în al doilea cânt al Iliadei.

PISTELE

Hipodromurile, toate de acelaş model, aveau o lungime de 500 paşi. Pista era de formă eliptică. Se făcea de 5—12 ori ocolul. Scriitorii nu sunt de acord asupra cifrei, ceeace ar lăsa de bănuit că numărul s'a schimbat în cursul vremurilor. Un stâlp era implântat foarte aproape de pistă. Pentru a-l feri, se cerea multă îndemânare. Cei mai dibaci călăreţi riscau să cadă, să se rănească sau chiar să-şi găsească moartea, într'o mişcare neîndemânatecă.

LUPTA PENTRU GLORIE

Premiile constau dintr'o coroană de măslin şi o ramură de palmier, ca simbol al victoriei. Invingătorii erau însă conduşi în triumf în patria lor, unde li se ridicau statui. Succesele nu se resfrângeau numai asupra lor şi familiilor, ci şi asupra oraşelor natale, cari le acordau adesea însemnate privilegii civice.

INVINGATORI ILUSTRI

In asemenea condiţiuni, este uşor de înţeles că prinţii şi personagiile cele mai ilustre au coborît în arena hipică. Se citează, printre cei ce au cules laurii olympici: Phidolos, din Corinth, a cărui iapă Aura a fost celebră; Pisistrate, tiranul Atenei; Miltiade, învingătorul dela Marathon; Hieron, tiranul Siracuzei, cu calul său Priscinus, cântat de Pindar; Cimon, din Atena, care în timpul exilului a câştigat de trei ori cursa de care cu patru cai, cu acelaş echipaj; Filip de Macedonia, ai cărui cai au eşit biruitori în ziua când se născea fiul său Alexandru cel Mare, iar regele n'a ştiut de ce să se bucure mai mult, de isbânda cailor sau de naşterea fiului; apoi Evagoros, Callias, Miltiade, Clistene şi câţi alţii ale căror isprăvi au fost celebrate de poeţi.

*

In numărul de mâine despre alergările romane.